

ERDELYI MAGYARÁG

Felelős szerkesztő:
Kádár Miklós
Független politikai napilap, megjelenik mindennap. Szerkesztői órák: este 5-től 10-ig. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oradea, (Nagyvárad) P. M. Viteazul Nagvniactér) 4 Telefon 331

Ára 1 lej
III. év. 318 sz.
1934 November 18.
Vasárnap

Jeftics Genfbe vitte Jugoszlávia jegyzékét, amelyet a marseillei királygyilkosság ügyében a Népszövetség elé terjeszt Magyarország bűnösségének megállapítását kéri Jugoszlávia

Genf, november 16.

Jeftics jugoszláv külügyminiszter tegnap este Genfbe érkezett. Biztos forrásból érkezett jelentés szerint a jugoszláv külügyminiszter magával hozta a memorandumot a marseillei gyilkosság ügyében. A memorandum élesen támadja Magyarországot, Ausztriát, Olaszországot.

Egy nagy angol lap a délszláv memorandummal kapcsolatban azt írja, hogy Jugoszlávia kéri fogja, hogy a Népszövetség foglaljon állást azokkal az országokkal szemben, ahol előkészítették a merényletet. A lap megjegyzi, hogy Anglia a maga részéről valószínűleg azt fogja indítványozni, hogy három semleges tagból álló bizottság vizsgálja ki az ügyet és ne csak

azokban az országokban tartson helyszíni szemlét, melyeket a memorandum megemlít hanem első sorban Csehországban és Belgiumban, amely országokban a közvélemény tudja hogy készültek a merényletre.

Ugyancsak ez a lap közli, hogy a Népszövetség ezen ülésén fogják felvetni a kérdést, hogy miért ürte meg Jugoszlávia, hogy az Ausztriából menekült nemzeti szocialisták az osztrák határhoz olyan közel telepedjenek meg.

Páris, november 16.

Fotics, Jugoszlávia állandó népszövetségi megbízottja Párisba érkezett, hogy megbeszéléseket folytasson francia politikai körökkel az ugynevezett jugoszláv memo-

randum kérdésében. Fotics november 21-én fogja beterjeszteni a memorandumot, mely két jegyzékből fog állni. Egy, amelyet Jugoszlávia is aláír, a második, amelyet Románia intéz a Népszövetséghez. Románia kéri fogja a Népszövetség állásfoglalását. Viszont Jugoszlávia egyenesen azt fogja kérni, hogy a Népszövetség állapítsa meg Magyarország bűnösségét a marseillei gyilkosságban. Magyar körökben remélik, hogy Olaszország bejelentése ellensúlyozni fogja azokat a súlyos vádak, melyek Magyarország ellen a Népszövetségben el fognak hangzani. Egyébként heves viták várhatók ebben a kérdésben a Népszövetség kebelében.

A Skoda-ügyben

Éles összecsapások várhatók a kormány és a nemzeti-parasztpárt között

Bucuresti, november 16

A Skoda panamának újabb fejezete van. A liberális párt ezen az oldalon éles attakot akar indítani a nemzeti parasztpárt ellen, hogy örökre lehetetlenné tegye, hogy valaha is uralomra kerüljön. Nemzeti parasztpárti körök kijelentették, hogyha ezt a liberális párt megteszi, akkor a nemzeti parasztpárt kimondja a Jorga kormány és

a Tatarescu kormány bűnösségét, ami azt jelenti, hogy a nemzeti parasztpárt uralomra kerül, akkor a miniszteri felelősség alapján az összes Jorga és Tatarescu kormánybeli minisztereket bíróság elé állítják, mert azzal, hogy a Skoda rendelkezések nem hívták le, az országot éppen a legkritikusabb időben felfegyverzetlenül hagyták.

Ma hirdetnek ítéletet a Siancu-perben

Bucuresti, november 16.

Siancu rokkant kapitány perének mai tárgyalásán került sor Gherman Traian tanu kihallgatására, akinek az elnök felteszi a kérdést, hogy igaz-e, hogy Siancu a világháború alatt az osztrák-magyar hadseregnek kémkedett.

Gherman kijelenti, hogy erről az oldalról nem ismerte Siancut, ellenben biztosan tudja, hogy Siancut abban az időben Sankó

Emil Jánosnak hívták és senki sem tudta róla, hogy román, mert erős magyar nemzeti hangokat pengetett. A magyar hadseregben a kapitányi rangig vitte. Azt tudta róla, hogy nem mindig tiszta vizeken evezett, de arról, hogy kém volt, nem tud.

Elmondta még Gherman, hogy amikor Siancut a gyilkosság miatt letartóztatták társadalmi akció indult meg a kiszabadításáért.

ára. Nagy, befolyásos urak garancia levelet írtak alá, melyben kötelezték magukat, hogy Siancu minden tárgyaláson megjelene és nem fog megszökni. Ezt az ívet annak idején hozzá is elküldték, de ő nem írta alá. Amikor Siancu kiszabadult, akkor találkoztott vele Clujon. Akkor szemrehányást tett neki, amiért nem írta alá a garancia levelet. Gherman kijelentette, hogy ő a gyilkosságot nem ismerheti el semmilyen okból jogosnak. Erre Siancu őt is lelővéssel fenyegette meg.

A nagy bűnperben ítélet estére várható.

Schuschnigg Rómába utazott

Bécs, november 16.

Schuschnigg dr. osztrák szövetségi kancellár és báró Waldenegg külügyminiszter csütörtökön este a menetrendszerű gyorsvonattal elutaztak Rómába. Hir szerint a váratlan római út összeköttetésben áll az azzal, hogy Franciaország még mindig nem mondott le arról a szándékáról, hogy Ausztria függetlenségét nemzetközileg kell biztosítani.

Válaszlőjogot kapnak a török nők

Istanbul, november 16

A török parlamentben elhangzott az első indítvány hogy a török nők is választati jogot kapjanak a képviselő választásokon.

Műkező koldusok és munkanélküli betörők

Marghita, november 16.

Idő: nagyvásár.

Ilyenkor minden szakban jó bőven képviselteti magát a marghitai piacon Oradea és más közeli városok kereskedelme. Az aru ugyan nem fogy, bár rengetegen vannak benne. Mindenki csak eladni akar és vevő nincs. Hiába, közeledik a november 15. és fizetni kell a bankokat, mert aztán újra pergetik a házat, vagy Isten tudja mit.

Egyedül jó szakma talán a koldulás. Nem kérnek sokat ezek az emberi roncsok. Kévéssel is megelégszenek.

A vásár még megsemm kezdődött, de már feltűnik az út közepén egy rozoga szék, amiben vagy 5-6 szaggatott ruhájú ember ül.

Már ismert alakok mind. Már láttuk őket feltűnni a nagyvásáron, sőt a hetipiacokon is ott szoktak lenni, mert hiába ez az egyedüli üzlet még.

Igyekeznek ezek az emberek aztán minden lehetőt elkövetni, hogy mennél szárazabbra kerüljenek. A legfantasztikusabb módon az egyik a jobb, míg a másik a bal kezét, valahogy úgy tűnteti el, hogy az a nagy vastag kabát alatt nem látszik és helyébe egy összeszűjjazott műkezet csatolnak. Így aztán egymás mellett mennek és egyik a másik kezére teszi a műkezet, a mellükön kifüggesztenek egy csomó érmet és már megvan nyitva az üzlet.

Könyörögnek, ha kell szemetlenkednek, átkozódnak, hogy egy ötven banishoz jussanak. A vásár végén aztán betérnek egy alvégi kocsmába, ügyesen leszerelik a műkezet és óvatosan asákba csomagolják, aztán az apró pénzt bepakolják, ami kinnarad azt megisszák. Ugyátszik Marghitán ez még most is jó üzlet.

Lapunk hasábjain egy pár sorban jelent meg, hogy Kovács Sándor marghitai lakos feltörte a marghitai közraktárt.

Nem ismerjük Kovács Sándort, de biztosan tudjuk, hogy nem jó dolgában tört be mintahogyan nem jó dolgában tört be a többi Kovács Sándor sem a marghitai üzletekben és raktárakban. A tél még jóformán be sem köszöntött, de az alvégi lakásokban máris nagy a nyomorúság és ezen kellene segíteni és akkor automatikusan fog megszűnni a lopás, nem lesz betörés, de így csak szaporodni fog, mert ezeknek a Kovács-sándoroknak, a gyerekeik otthon élnak, mert nincs a háznál kenyér és sincsen tej! A törvény rideg paragrafusai alapján aztán majd elítélik Kovács Sándort. Kérdés nem jobb-e, ha a börtönben ül, ott legalább nem látja a kenyeret és tej után síró gyermekét és ott mégis kap valami ételmel.

Kopper István.

Gyűjtse a napi szelvényeket, hogy napról napra kapjon.

Időjárás

Déli, délnyugati légáramlás, változó felhőzet, délen esők. A hőmérséklet alig változik.

10

Kivágandó és összegyűjtendő!
Igazoló szelvény,
az Erdélyi Magyarság
1935. évi naptárához.
1934. nov. 10. dec. 10.

Aki 30 szelvényt összegyűjt,
az kap egy naptárt.

2. oldal.

"ERDÉLYI MAGYARSÁG"
1934. november 13.

Matuska leleplezéséről tett vallomást egy rendőrkapitány a bíróság előtt

Budapest, november 16.

A Matuska-per tegnapi tárgyalásán Schweinitzer József rendőrkapitányt hallgatták ki, aki már hajnali négy órakor ott volt a biatorbágyi merénylet színhelyén.

Schweinitzer elmondja, hogy hat óra tájban megjelent előtte Matuska, aki bejelentette, hogy elvesztette kofferjét, amelyben 200 pengő készpénz volt. Kihallgatása közben a rendőrkapitány észrevette, hogy Matuska zsebében egy ruhakefe van.

Megkérdezte tőle, hogy miért tartja a kezét, mire Matuska zavartan jelentette ki, hogy

nem ruhakefét, hanem borotvakészletét tartja zsebében.

Schweinitzer ekkor észrevétlenül lefényképezte Matuskát. Később Bécsbe utazott és ott a rendőrségre idéztette fel. A bécsi kihallgatáson Matuska kijelentette, hogy foglalkozására nézve bányatulajdonos és kőveket is szokott robbantani.

A rendőrkapitány ekkor rákiáltott:

— Maga a biatorbágyi merénylő!

Matuska elvesztette lélekjelenlétét és egy szörös nőt kezdett emlegetni.

Ismeretlen nő rejtélyes uccai támadása egy fiatal- ember ellen Oradeán

Oradea, november 16.

Rejtélyes támadást követett el tegnap a késő délutáni órákban egy ismeretlen nő az Avram Iancu uccán Stane Stefan munkás ellen. A 28 éves fiatalember munkából igyekezett az Őssi-telepen lévő lakása felé. Öt óra tájban ért az Avram Iancu (Kossuth) utcára, ahol ebben az időben igen élénk a forgalom. Annál meglepőbb, hogy a Sas-pasage épülete előtt hirtelen egy nő ugrott elé és mielőtt a meglepett ember védekezésre gondolhatott volna

egy fadarabbal fejbevágta a Stane Stefan.

A szerencsétlen ember vérző fejjel, eszméletlenül terült el a járdán, mielőtt az ismeretlen nő a Sas-palota bejáratánál eltűnt.

Stane Stefan hamarosan a közközházba szállították, ahol magához tért, de támadója kilétéről, sem pedig a rejtélyes merénylet okáról nem tudott felvilágosítást adni. A vizsgálat megindult az ismeretlen nő kilétének megállapítására.

A salardi segédjegyző

Lefoglalta adóba a háztető cserepeit

Oradea, november 16.

Különös feljelentést adott be ügyvédje útján Dulacsi István salardi lakos Marosi Albert ottani segédjegyző ellen. Dulacsinak adóhátraléka volt. Marosi elment a gazdához, hogy árverezzen. A segédjegyző ahelyett, hogy tehenet, lovat, vagy szekeret árverezett volna el, rendeletet adott a kisbíróknak, hogyan szedje le a háztető cserepeit.

Marosi a gazda tiltakozása ellenére levétett a házról 497 cserepet és 12 kupacserepet, úgy hogy a ház teljesen fedél nélkül maradt. A cserepeket a segédjegyző beszállította a községhezára Dulacsi mit tehetett mást, bejött Oradeára és ügyvédje útján hivatalos hatalommal való visszaélés miatt feljelentést tett az ügyészségen Marosi Albert segédjegyző ellen.

Az Ön saját érdeke

buzdítja, hogy megtakarított pénzét Országfejlesztési kölcsönkötvényekbe fektesse.

A jegyzett összeg biztos és több mint 5 százalékos jövedelmet hoz évente.

A jövedelem 7 százalékra emelkedik azzal, hogy az összes jelenlegi és jövőbeli adók alól mentes.

A kihuzott kötvény az első években 880 lei helyett tulajdonosának 1200 leit hoz. Az első visszafizetés tekintélyes kamatozást jelent, mely 40 százalékgig emelkedik.

Négy milliárd lejes jegyzés esetén, a negyedéves huzások alkalmával, évenként, 40 éven át kifizetnek: 4 nyereményt a 3.000.000 lei, 8 nyereményt a 1 millió lei; 16 nyereményt a 500.000 lei, 16 nyereményt a 250.000 lei, 184 nyereményt a 100.000 lei.

Jó kamatot, mentesítést minden adó alól, előnyös törlesztést, óriási nyereményeket — biztosít minden aláírónak.

Az országfejlesztési kölcsön

nemcsak elemi kötelessége a jó állampolgárnak, hanem saját érdeke is kötelezi arra, hogy jegyezzen a kölcsönből.

Németországnak adják ki a Jugoszláviába menekült osztrák náciakat

Belgrad, november 16.
A szerb hivatalos távirati iroda jelentése szerint a berlini kormány hivatalos ki küldöttje tegnap érkezett meg Belgrádba, ahol tárgyalást folytat a vasardi emigránsok

kiadása ügyében. A jugoszláv emigránstáborokban élő nemzeti szocialistákat kiadják Németországnak és Susak kikötőből vi-ziuton szállítják őket Németországba.

Kilenc emeletes üvegpalota épül New-Yorkban

Mástélmillió dollárba kerül a palota, amelynek szögei is üvegből lesznek

Newyork, november 16.
Newes világhírű építész tervet dolgozott ki egy üvegpalota építésére. A palotának kilenc emelete lenne és minden alkatrésze az utolsó szögig üvegből lenne. A falak vastag üvegből lesznek, amelyek bár áttetszőek lesznek, nem bocsátanak át egyet-

len hangot sem. Az ablakok különleges üveg ből készülnek, amelyek ultraviolet sugara-
kat fognak át bocsátani, ami a rendes üve-
geknél lehetetlen volt. A hatalmas üveg pa-
lotának ára nem kevesebb mint másfél mil-
ió dollár lesz.

A francia partok előtt

Felrobbant egy amerikai petroleumhajó

A hajó 15 főnyi személyzete a hullámok közt lelte halálát

Páris, november 16.
Borzalmas szerencsétlenség történt a francia partok közelében egy amerikai petroleum szállító hajón. A "Galiche" nevű

hajó utott ki, amelynek következtében a hajó felrobbant és levegőbe repült. A hajón le-
vő 15 ember sorsáról nem tudnak semmit. Nagyon valószínű, hogy mind a 15 ember a hullámokban lelte halálát.

Előbb szerelmesüket, aztán egymást szurkálták össze a vetélytársak

Constanta, november 16.
Ivnescu Dumitru és Gheorghiu Dumitru Simiov községbeli legények egy mulat-
ság alkalmával összekaptak. Verekezés köz-
ben odalépett hozzájuk egy Soina Ilian nevű
leány, akinek mindketten udvaroltak és
szét akarta választani a verekedőket. Egy
pillanat múlva a két legény egyszerre rán-

tották ki kését és súlyosan megsebesítve,
leszúrták a leányt, majd egymásnak estek
a véres késsel. Rövid néhány perc múlva
három súlyosan megsebesült teste fedte a
rögtönzött csatatérrel. A csendőrség érkezé-
se végett vetett a késelésnek. A három sebe-
sültet be szállították a constantai kórházba.

Marghita közelében

Fényes nappal raboltak ki egy üzletet

A lyukas zsákból kifolyt buza árulta el a tettest

Marghita, november 16.
Róth N. polai kereskedő üzletében a napokban benyitott Somogyi József ottani lakos és kérte a kereskedőt, hogy adjon neki hitelbe fűszerárut. Róth, aki nemszívesen szeret hitelbe adni, mert már sokszor megjárta, megtagadta a kérést.

Somogyi József nagyon megharagudott hogy nem kapott hitelbe és Róth kereskedő udvarán lévő raktárt törte fel és onnan egy zsák buzát cipelt ki, hogy ezzel megbosszulja magát. Zsáknak az alja lyukas volt és ez okozta a vesztét is, mert egészen a há-

zaig végig szórta buzával. A csendőrség rövid nyomozás után megállapította, hogy Somogyi József a tettes, aki ellen megindult az eljárás.

Kérje mindenütt a
GOLF borotva-pengét!

az acélipar legtekélyesebb alkotása!
és öröme lesz a borotválkozásban.
Vezérképviselő: Friedman Armin, Oradea
Promenad Eminescu 16.

Pénzügyminisztérium

Az 1934 évi 4 $\frac{1}{2}$ %-os „országfejlesztési kölcsön” kibocsájtási prospektusa (Kivonat).

1. Nyilvános aláírás útján lej 1000 név-
értékű kötvények bocsájtatnak ki kötvé-
nyenként 880 lejes árban.

A lejegyzett kötvények egyszerre, az
aláírással egyidejűleg fizetendők ki 1934.
november 5—30 között.

2. A befizetendő összeg egy része az
állam által kibocsájtott régi járadékpapi-
rokkal is kiegyenlíthető az aláírási iven fel-
tüntetett kurzuson. A járadékpapirokkal tör-
tendő fizetés a jegyzés névértékének 20%-át
nem haladhatja meg.

3. Az 1000 lejes kötvény évi 4 és fél száza-
lekos kamatot hajt, amelynek fele június 1-
én, fele decemberben kerül kifizetésre, az
első kifizetés 1935. június 1-én történik.

4. A kötvényeket 40 év alatt, évenként
négyzeri sorshuzás útján váltják vissza:
február 1-én és május 1-én, június 1-én tör-
lesztendő kötvényekkel, augusztus 1-én és
november 1-én pedig a következő, december
1-én törlesztendő kötvényeket sorosolják
ki. Az első sorshuzás 1935. évi február 1-
én történik.

5. A lejegyzett kölcsöntőke minden tel-
jes egy milliárdjából nagy prémiumokkal
visszaváltatnak az első évben:

1 kötvényt 3.000.000 lejjel azaz 3.000.000 le-	
2 " " 1.000.000 " " 2.000.000 "	
4 " " 500.000 " " 2.000.000 "	
4 " " 250.000 " " 1.000.000 "	
46 " " 100.000 " " 4.600.000 "	
57 kötvényt összesen	12.600.000 le-

prémiummal váltanak vissza.

A következő években visszaváltandó
kötvények száma 100.000 lejenként egy
kötvénnyel csökken évenként.

6. A fennmaradó kötvényeket minden
évben a névértéken felül 200 lejes jutalék-
kal váltják vissza és pedig:

az 1.000 lejes címleteket 1.200 lejért	
a 2.000 " " 2.400 "	
az 5.000 " " 6.000 "	
a 10.000 " " 12.000 "	
a 20.000 " " 24.000 "	

váltják vissza.

7. A kamatokat és amortizációkat sta-
bilizált lejben fizeti ki az állam, a lej 10
milligramm 0.900 finomságú arany értéke-
nek felel meg.

8. Az esedékessé vált szelvényeket,
valamint a kiorsolt kötvényeket készpénz-
nyanánt fogadják el az összes közpénztárak.

9. A kölcsön egész ideje alatt sem a
kamatok összegéből, sem a kötvények visz-
szaváltási értékéből nem vonnak le semmit,
tehát ezek az összegek mindegyféle adó és
illetékek alól mentesek.

A kötvények mentesek továbbá az örö-
kösdési, ajándékozási és házassági szerző-
dések adói, illetve illetékei alól.

10. A kötvények lombardirozhatók és
azokat garanciául és óvadéknak elfogadják.

11. Jegyzések eszközölhetők az alábbi
jegyzési helyeken: Nemzeti Bank és összes
fiókjai, Postatakarékpénztár, az összes pos-
tahivatalok, valamennyi közpénztár és a
megfelelő időben megállapított pénzintéze-
tek.

Jegyzet: Részletes felvilágosítások a kibocsájtás
prospektusában találhatók.

3 oldal "ERDELYI MAGYARSÁG"

1934. november 11

Az örök tűz

Fantasztikus regény

57

A víz behatol saját súlyánál fogva, olyan utakon, melyeket még nem jártam be, melyek a központi tűzhöz vezetnek. És a folyamatosan adagolt víztömegek megfelelő gőzt váltanak ki, ez a gőz idáig árasztja meleget. Az eredmény: az itt uralkodó hőmérséklet és a talaj feltűnő termékenysége.

— És ebből származnak, szakítja félbe Marc, az apró keletlenességek, hullámok, sok, megmozdulások?

— Ezeket az apró visszahatásokat meg akarom szüntetni, éppen most dolgozom rajta.

— Dehát akkor az elsüllyedő szikla éppen az imént a Sainte Anne öbölben?

— Meglátom az isnap a súlyos szikla alatt, tudnillik tolságos közelben van az egyik víz csatorna beömlése. Egyébként szálljon be, kérem: Wegosapi fölvisz bennünket a B 3 galériára, ahol valami akadályt mutat nekünk.

Az indián pilóta kinyitotta a Vakond tetejét, amely csavarokkal van megerősítve.

Gilberte becsúszik a gép belsejébe, megmozdult a mozduletta. Marc követi és kénytelen berendezett fülkében találja magát. Melyben párnázott székek vannak és egy műszerekkel borított asztal. Balduce elégedetten kérdezi:

— Nos, szobrász ur, hogy tetszik önnek a kis földalatti?

Nem vár választ, helyet foglal a kormányonál, az indián pedig, legutolsónak száll be, újra megerősíti a fedél csavarjait.

— Készen? — kérdi a tanár. Igen? Akkor előre!

Eroszakos rándulás, a villamos motor enyhe zugása — és a Vakond mászni kezd előrenyújtott karmokkal, két szeme bevilágít a keskeny, szabálytalan folyosóba, melynek felületét a vastag kristálylappal borított kémjelőablakon keresztül láthatják az utasok.

Mire Marc magához tér a meglepetésből, a készülék már száz métert haladt előre, csuszva, kapaszkodva a talajon, fölülte a folyosó boltozata néha emelkedik, néha száll, egészen a gép pánclájáig.

Különös érdekes utazás, amit Balduce és Gilberte már természetesnek találnak, de amely meglepett kiáltásokat vált ki Fonteneyből. A fényszórókkal megvilágított folyosó csillogó látványt nyújt a legváltozatosabb színekben ragyog a sziklába ékelt rengeteg kristály. A girbe-grbe és egyenetlen folyosó emelkedik lefelé megy, újra emelkedik, néha negyvenöt fokos vonalban és a Vakond valószínűleg szabálytalan sziklatépcsőkön megy fölfelé.

A fémállat akadálytalanul halad előre az útján, míg hirtelen fordulással zsákutcába érkezik: merev fal van előtte, mely útját állja.

— Ez akasztott meg téged? — kérdezi Balduce.

— Nos — mondja a tudós rövid vizsgálat után — ez nem szilárd szikla ez megakasztott látvány, — egyszerű lávahasáb. Még kell tudni, mi van mögötte; kitűnő alkalom, Fonteney ur, hogy bemutassuk önnek a Vakond képességeit. Munkára, édesem!

Megránt két emeltyűt: az állat könnyedén fölemelkedik. Marc meglepődik, de aztán Gilberte néz, aki nagyon nyugodtan kapaszkodik az ülésbe. A furó forogni kezd, szédületes gyorsasággal és a Vakond belevágja szarvát a falba. A tömeg megnyílik, hasad, törik. A lábak járni kezdenek, kivájják és hátrasöprik a földet kavicsot, törött sziklát. És a furcsa közeg vágya, furva vágya hatol be a falba, emelkedik furakodik, mint valami valódi földtörő állat.

(Folyt. köv.)

4. oldal.

"ERDELYI MAGYARSÁG"

1934. november 18.

Egyre jobban terjed a fekete himlő Tangerben

A szerencsétlen áldozatok a halál előtt megörülnek. -- Megfertőzte a katonaságot is a szörnyű ragály

Tanger, november 16.

Jelentettük már, hogy Tangerben fekete himlő ütött ki. A borzalmas betegség legújabb jelentés szerint mind nagyobb és nagyobb méreteket ölt. Most már Tanger zsidó negyedébe is behatolt és borzalmas pusztításokat végez.

A dögvész irtóatos pusztításait már meg sem kísérelik megállítani, mert aki va-

lakit menteni próbál, önmaga is belesül a betegségbe és mielőtt a dögvész végezne vele, beleőrül. Egy ilyen örült csoport, megtámadta a kaszányákat és nem törődve a sortűzzel oda is bevitte a dögvészt és megfertőzte a katonaságot. Ezeket a katonákat most internáló táborba vitték, hogy a többiek meg ne kápják a himlőt.

Nem fog fájni a télen,

ha nálunk vásárolja meg a téli öltöny- és kabát-

szöveteket

Havas és Grünfeld

Szolid olcsó árak!
Elsőrangú minőségek

uj posztóáruház
Mária királyné-tér 1. Kishidő

Hitler Németországában

Visszahelyezték állásaikba a gyilkos rohamosztigosokat

Orvul lőttek le négy zsidót az országuton és csak azért tartóztatták le őket, mert a gyilkosságot nem elég „ügyesen” követték el

Prága, november 16.

A cseh hivatalos sajtóiroda berlini jelentés alapján közli, hogy 11 hitlerista rohamosztigost, akiket ezelőtt mintegy hat hónappal négyeszeres gyilkosság miatt tartóztattak, minden különösebb formaiítás nélkül visszahelyezték állásukba.

Junius 30-a előtt 11 hitlerista rohamosztigos Hirschberg községben letartóztatott négy zsidót, akiket autóbába szállítottak a Görlicz-i fogházba szállítják. A 11 hitlerista rohamosztigos és a négy zsidó el is indultak Görlicz felé azonban, amikor egy utkanyarulathoz értek, — megállították az autót és felszólították a zsidó férfiakat, hogy lépjenek le az autóról. Mikor megtették,

akkor elővették fegyverüket és mind a négy zsidót agyonlőtték.

A gyilkosság után után a négy holttestet otthagyták az országuton. Más automobilisták vitték el a hirt Görliczbe, ahonnan kiszállt a vizsgálóbíró és a megejtett vizsgálat után előterjesztést tett a rohamosztigosok parancsnokának, aki elrendelte a 11 hitlerista letartóztatását. Mint később kint a 11 vitézt nem azért tartóztatták le, mert megölték a négy zsidó előkelő férfit hanem azért, mert

nem csinálták ügyesen és rájuk lehetett bizonyítani, hogy a foglyokat nem mint szökevényeket lőtték le, mert min a négy embernek előlrol hatolt a testébe a golyó.

Hat hónapig voltak börtönben, most megszüntetve ellenük az eljárást szabadlábra helyezték őket és visszadták állásukat is

SPORT

A vasárnapi futballprogram

Oradea, november 16.

A Nemzeti Bajnokság A. csoportjának vasárnapi fordulóján négy mérkőzést játszanak le, amelyek mindegyike igen nagy jelentőségű. Előrelátható, hogy a mérkőzések eredményei nagy eltolódást jelentenek a bajnoki tabellán. A mérkőzések a következők:

Oradea — mint megírtuk — a két helyi rivális: a Nac és Crisana ütközik meg. A mérkőzés bírása Xifandó. A mérkőzés nemcsak helyi jelentőségű sportesemény, hanem az egész ország közönsége óriási érdeklődéssel tekint elé annál is inkább, mert a meccs kimenetelét illetőleg még csak jóslásokba sem lehet bocsájtkozni. A Crisana nagyszerű formában van és vasárnap Stetzel megerősítve veszi fel a küzdelmet. A Nac viszont az utóbbi két mérkőzés alkalmával bebizonyította, hogy tud is, ha akar.

Clujon az Universitatea az Unirea Tricolorral mérkőzik. A bucaresti csapat az utóbbi időben nagy balszerencsével szere-

pelt. Játékuk kielégítő lett volna, de kapu előtt érthetetlenül mindig megtorpantak. Az "U" ezzel szemben helyi pályán játszik, ezenkívül Dáviddal megerősítve veszik fel a küzdelmet úgy, hogy győzelme előre biztosítottnak látszik.

Timisoara (Temesvár): Ripensia—CFR. A timisoarai profik győzelme bizonyos, ami egyet jelent azzal, hogy ismét a bajnoki lista élére kerül a Ripensia.

Bucurestiben a Venus a Romániával mérkőzik. A Venus eddigi gyenge szereplése után a múlt vasárnap a Gloria fölött aratott ragyogó győzelmével ismét bebizonyította tudását. Játsszani fog a csapatban vasárnap Sepi is és így a Romániának nem sok esélye van a győzelemre.

Az Erdélyi Magyarság 1935 évi képes naptára tartalmasabb, nagyobb lesz, mint bármelyik újságnaptár.

Hirtelen meghalt dr. Fried János

az oradeai Kereskedelmi Csarnok országos nevű főtitkára

Oradea, november 16.

Ma a kora reggeli órákban a villámgyorsaságával terjedt el a hír, hogy Fried János dr. a Kereskedelmi Csarnok főtitkára hirtelen meghalt. A város közönsége nagy megdöbbenéssel fogadta a hírt annál is inkább, mert az egészséges, életerős ember még tegnap benn volt hivatalában, ahonnan este hét órakor távozott a legjobb hangulatban. Hivatalából a Paul Chinez (Aulich Lajos) uca 12 szám alatti lakására ment, ahol anyósa társaságában megvacsoránott, majd munkához ült. Fried János dr., akinek agilitása nemcsak Oradean, hanem Erdély több városában is közismert volt, odahaza is állandóan dolgozott: gazdasági közgazdasági tudását a kereskedelem szolgálatába állította és minden igyekezetével a kereskedelem jobb jövőjéért harcolt. Körülbelül hét órai munka után fektült le.

Ejnye táján a szomszéd szobában alvó anyósa gyanús hőrgésre ébredt. Átment a másik szobába és rémülten látta, hogy

dr. Fried János eszméletlenül fekszik ágyán.

Kétségbeesve telefonált dr. Mojnár Vilmosért, aki pár percen belül megérkezett, de

segíteni már nem tudott: csak a szivgyengeség következtében beállt halált konstataálhatta.

Dr. Fried János 54 éves volt. Előbb ügyvédi praxist folytatott, több bank ügyvéde volt, majd a háború után teljes tudását a kereskedelem szolgálatába állította elfogadván a Kereskedelmi Csarnok főtitkári tisztségét. Ambícióját azonban nem elégitette ki a helyi kereskedelem fellendítése és sérelmeinek orvoslása, ezért hat évvel ezelőtt az összes erdélyi és bánáti kereskedelmi érdeklőpöiseleteket egy közös érdekcsoportba: az Erdélyi és Bánáti Kereskedelmi Testületek Szövetségébe tömörítette, amelynek szintén főtitkára és egyben irányítója volt. Ez az országos egyesület számos nagyjelentőségű eredményt mutatott fel hatéves működése során.

Dr. Fried János legutóbbi tervbe vette, hogy országos akciót indít az adórendszer reformja érdekében és e célból már a közeljövőben le szándékozott utazni Bucurestibe, hogy ott az illetékes körökkel tárgyaljon. Az elmúlt vasárnap még Timisoarán

(Temesváron) volt és az ottani gyűlésen mutatott rá az adóreform szükségességére. Tervei kivételében azonban a hirtelen jött halál megakadályozta.

Dr. Fried János nagy közgazdasági tudására és a kereskedők körében az iránta megnyilvánult bizalomra misem jellemzőbb mint mint hogy a Magyar Párt tagja lévén. Oradea választott tanácsában több ízben vett részt és mindenkor igyekezett megvé-

deni a kereskedők érdekeit. Halála pótolhatatlan veszteséget jelent nemcsak az oradeai, de az egész erdélyi kereskedelemre.

Dr. Fried János felesége néhány hét óta Budapesten tartózkodik és táviratilag értesítették férje tragikus haláláról. A temetés éppen ezért a temetést vasárnap délelőtti 11 órára tűzték ki, mert bevárják az özvegy hazaérkezését.

Hét bolgár terroristát tartóztattak le az országos razzia során

Bucuresti, november 16.

(Rador). A sziguranca és a hatóságok névtelen feljelentés alapján arról értesültek, hogy Mihailoff bulgáriai macedon vezérbandájából összesen 68 terrorista szökött át román területre. A legutóbb letartóztatott macedonok vallomásából igazolást nyert, hogy ez a feljelentés nem alaptalan. A

hatóságok éppen erre való tekintettel rendelték el az országos razziát, amelynek során sikerült is letartóztatni hét bolgár terroristát. Ezeknek kihallgatását azonnal meg is kezdték.

A razzia során Bucurestiben mintegy 80-100 olyan idegnt tartóztattak le, akik engedély nélkül tartózkodtak az országban.

Tintás üveget akart a bíró fejéhez vágni egy illas vádlott

Braila, november 16.

Különös eset játszódott le a brailai járásbíró előtt. Egy Maxim Andrei nevű embert a rendőrbíró 200 lej pénzbüntetésre ítélte részegségért. Az ítéletet a vádlott megfellebbezte. A tegnapi volt a fellebbezés tárgyalás és amikor a vádlottat szóltatták, az tökrészen jelent meg a járás-

bíró előtt. Amikor a járásbíró megdorgálta ezért, Maxim felkapta a tintásüveget és a járásbíró fejéhez akarta vágni. A teremszolgája csendesítette le a dühöngő résztvevőket és átkísérte az ügyészre, ahol hatóság elleni erőszak tettenérése miatt, megindították elene az eljárást és azonnal letartóztatták.

Amikor két rablóbanda ugyanazt a bankot akarja kimosztani

A banditák összeverekedtek a bank helyiségében és két halott maradt a küzdőtéren

Newyork, november 16.

Newyork keleti negyedében az elmúlt éjszaka egy betörő banda akart rabolni egy bankot, amelyben nemrég helyeztek el cirka egy millió dollárt. Amikor a banda tagjai néma csendben behatoltak a bankba, legnagyobb meglepetésükre a pénztár előtt több személyből álló társaság igyekezett megelőzni a betörőket. Kitént, hogy egy má-

sik betörőbanda is ugyanazon éjszaka tervezte a betörést és most összeváltak. Ahelyett, hogy megegyeztek és megfelezték volna a zsákmányt, a banda tagjai összeverekedtek, amelynek során két halott maradt a csatátéren. A lövések zajára rendőrök siettek elő, úgyhogy a két banda most már a legnagyobb egyetértésben igyekeztek menekülni, ami sikerült.

Halállal fenyegette meg iskolatársát egy hatéves fiú

Braila, november 16.

Anghel Joan nyugdíjas tisztviselő megjelent az ügyészségen és feljelentést tett egy hat éves kisfiú ellen, aki életveszélyesen megfenyegette gyermekét. A kis Anghel Joan mindennap együtt jött haza az iskolából egy Brezeanu Constantin nevű hat éves kisfiúval, aki szintén az elemi első osztályában jár. A két kisfiú valami dolgon

kapott, amelynek során a kis Anghel pofozta társát. Brezeanu erre előragadott egy kővel és megfenyegette társát, hogy megfojja gyilkolni, ha még egyszer megütözi az uccán. Az ügyészség bevezette a vizsgálatot ebben a szokatlan ügyben.

5. "ERDELYI MAGYARSÁG" 1934. november 16.

RÁDIÓMŰSOR

SZOMBAT

Bucuresti, 13: vizállásjelentés, gramofonlemez 13.45: előadások hírei, tözsdei jelentés, könnyű gramofon 14.15: beszélőújság, 14.40: könnyű lemezek 18: Sibiceanu zenekar 19: időjelzés, időjárás, beszélőújság 20: rádiógyűjtemény 20.20: divatos zene, 21: Carmen-ének 21.45: Costinescu Evan-tia énekel 22.05: rádiózenekar.

Budapest, 7.45 torna után: gramofon 10.45: hírek, 11: felolvasás, 11.40: felolvasás, 12.10: nemzetközi vizjelzőszolgálat 13: déli harangszó, időjárásjelentés, 13.05 zenetrio, 14.20: pontos időjelzés, időjárás és vizállásjelentés, 14.30: Járóka Feri és cigányzenekara 15.40: hírek, élelmiszerárak, piaci árak, árfolyamok, 17.10: Ifjúsági felőra, 17.45: hírek, 18: előadás a legújabb magyarországi ásatásokról, 18.35: opera, 19.45: Mit üzen a rádió 20.20: hanglemez 21.05: színműelőadás a Studio-ban, Az orpingtoniak. Vidám színmű három felvonásban, 6 képen 22.40: hírek, időjárás jelentés 23: Rigó Jancsi és cigányzenekara 24: Jazz

Halálraítélt három náci a salzburgi törvényszék

Salzburgból jelentik: A robbanászerek beszolgáltatásáról szóló törvény alapján a salzburgi törvényszék tegnap hat osztrák nemzeti szociálistát vont felelősségre, akik

közül hármat kötél általi halálra ítélték, s hármat pedig felmentettek. Arra való tekintettel, hogy az ítéletet az esküdtszék hozta, nem hajtják azonnal végre a kivégzéseket.

Viharok pusztítanak egész Európában

Székesfehérvárról jelentik: Székesfehérvár felett pusztító felhőszakadás és jégeső vonult végig, amely pusztító károkat okozott. A víz sok helyen behatolt a házak pincéibe.

Milánóból jelentik: Milano környékén a földcsuszamlás egy festékgyárat rombadöntött. A római Lidón a vihar nagy pusztításokat okozott. Szardinia partvidékén két

halászt a tengerbe sodort a vihar.

Belgrádból jelentik: Leibach közelében a földcsuszamlás elzárta az országutakat és elzárta a Kolahe folyót, úgyhogy a környék teljesen megközelíthetetlen.

Madridból jelentik: Manillában a vihar következtében 23 ember halt meg, legnagyobb részt halászhok.

Mérnök helyett ügyvédet választottak a köztisztasági üzem igazgatójává

A városi interimárbizottság péntek délutáni ülésén dr. Bleda László elnököl.

Szenes Antal, a vízműtelep igazgatójának előterjesztésére elhatározták, hogy a Briand utcát vízvezetékekkel látják el.

Savu mérnök a technikai ügyosztály több ügyét terjesztette elő. Ennek kapcsán elhatározták, Dance tanácsos javaslatára, hogy minden uccarendezési munkálatot elhalasztanak tavaszig.

Az ülés végén Bleda elnök felolvasta Faur főmérnök beadványát, amelyben azt kéri, hogy

Eichner Ernő mérnököt mentse föl a köztisztasági üzem vezetése alól és csak a főmérnöki hivatalnál teljesítsen szolgálatot, mint ut- és hidmérnök.

Az interimárbizottság minden vita nélkül elfogadta Faur főmérnök beadványát, mely egyébként még januárban kelt és érthetetlen okokból csak most vált aktuálissá. Egyben dr. Bleda László javaslatára elhatározták, hogy a köztisztasági üzem vezetésével Filip Victorot bízzák meg havi 8 ezer lej fizetéssel.

Filip Victor ügyvéd a nemzeti parasztpárti éra alatt a köztisztasági üzem igazgatóságának elnöke volt, amely igazgatóságot

éppen a mostani interimárbizottság oszlatta föl. Ugy látszik azonban, hogy Filip Victor azóta belépett a liberális pártba. Minden esetre furcsa, hogy egy ilyen üzem élére hol locsolóautó, jéggyár, kéményseprési ág van melyek mind technikai szakismereteket kívánnak meg, mérnök helyett ügyvédet állítanak.

Az ülés végén egyébként dr. Bleda László elnök elparentálta dr. Fried János, volt városi tanácsost, akinek emlékét jegyzőkönyvben örökítették meg. Az interimárbizottság Stamatopol Alfonz tanácsost bízta meg, hogy a várost képviselje a temetésen.

Katonai jelentkezések sorrendje Oradeán

A "Cercul de Recrutare" hadkiegészítő parancsnokság közli az évente szokásos listát-láttamozások időpontját:

November 19. 1909 évf A—Z
November 20. 1910 évf A—Z
November 22. 1911 évf A—Z
November 23. 1912 évf A—Z
November 24. 1913 évf A—Z

Dat Eugénia, Tózsér Károly, Kajeza György, Kajeza Varvara, Putnoki Irén, Schwartz Éva, Elefánt Mihály, Perjessy Jenő, Altenburg László, Benke Margit, Nagy György, Fazekas András, Rosenberg Áron, Okos András, Katz Zsuzsánna, Jákó Aurél, Turzó Imre, Kovács Irén.

HALALOZÁSOK:

Seres Róza, Anton Ivadar, Dudás Flora, özv. Orosz Józsefné, Balogh Lajos, Cseke Róza, Dániel Franciska, Dragán János, Palkovics Irén, özv. Molnár Jánosné özv. Fruchter Jakabné, Lingurar Veronka Szabó Zsigmond, Trifan Ilona, Siteri Imréné, Papp Péterné, Papp Katalin, Buzás Mária, Lubjanker Lipótné, Steiner József, Ötvös Károlyné, Kiss György, Szűcs Juliana, Imre Lajos, Ormos András, Tanaszi József, Priszli Pálné, Lucsan Sándor, Bartók Lajos, Szilágyi Sándor.

Minden nyugdíjas jelentkezni tartozik a pénzügyigazgatóságon

A pénzügyigazgatóság nyugdíjügyosztálya közli:

Felhívjuk az összes nyugdíjasokat, hogy személyi adataiknak a könyvekbe való bevezetése végett, személyesen tartoznak jelentkezni a pénzügyigazgatóságon I. emelet 12 számú szoba az alábbi sorrendben:

November 19-én a katonai és pénzügyi nyugdíjasok.

November 20-án a polgári nyugdíjasok 2000 lejig.

November 22-én a polgári nyugdíjasok 2000 lejig, november 23-án pedig az ezen összesen felüli nyugdíjasok.

Azok a nyugdíjasok, akik betegség miatt nem jelenhetnek meg személyesen, nyugdíjkegyveszkéiket felküldhetik egy családtagjuk által, de orvosi bizonyítvány is csatolandó.

Azok a nyugdíjasok, akik nem jelentkeznek, nem kaphatják ki nyugdíjaikat csak az összes kifizetések elvételése után. A novemberi nyugdíjakat a szükséges meghitelezése után azonnal fizeti a pénzügyigazgatóság később közlendő sorrendben. Galin pénzügyigazgató.

Cristea, a nyugdíjosztály főnöke.

Cluj-Oradea-i lársulat megnyitó előadásainak műsora

Szombaton délután 4 órakor: János vitéz. Rendes helyárrakkal.

Szombaton este 9 órakor: János vitéz. Rendes helyárrakkal.

Vasárnap matinén: 15 és 25 lejes helyárrakkal nagy gyermek előadás: Jancsi és Juliska. Minden gyermek ajándékot kap.

Vasárnap délután 3 órakor 15 és 25 lejes helyárrakkal: Ember a föld alatt.

Vasárnap délután 6 órakor és este 9 órakor: János vitéz. Rendes helyárrakkal.

Apróhirdetések

Mirtusz-koszoru, sirkoszoru-kötő kerestetik. Reg. Ferdinand 49. 2005

Ujságárust felvesz jó jövedelemmel Szohar M. Campia-Turzio (Aranyos-Gyires).

Keresünk megvételre "Mátyás" madár szárnyakat, fécán és szarka farktollakat. Ajánlatokat, Fajbaromfitenyészet, Oradea Str. Francieza 12. kérünk.

Megélhetést nyújtunk megbízható embereknek lapunk az "Erdélyi Magyarország" árusításával, az egész ország magyar lakta területén. Jelentkezni vagy a kiadóhivatalban, vagy bevezetett helyen, lapunk megbízottjainál.

Makulatura ujságpapír kapható nagyban és kicsinyben Pásztor Ede papíráruházában, Oradea, Piata Mihai Viteazul 4.

Ujságárusításra fiukat és munkanélkülieket felveszünk. Jelentkezni a kiadóhivatalba. Piata Viteazul Mihai (v Nagypiac tér) 4 szám.

Selyempapír minden színben, továbbá staniol olcsó árban szereshető be, viszont eladóknak nagy árengedmény Pásztor Ede papír és írószér áruházában. Oradea, Piata Mihai Viteazul 4.

Szövet, posztó maradékok árusítása megkezdődött. Episcopul Pavel 27. sz. kapualatti bejárat. 2006

Perzsaszőnyeg szővésben gyakorlatilag csak elsőrendű munkások állandó munkára azonnal felvételnek "Orient" szővőgyárban. Cluj. Calea Motilor 14. 2006

PASZTOR-NYOMDA, ORADEA

Az anyakönyvi hivatalból

HÁZASSÁGOK

Somogyi István—Schmidt Ilona, Borko mán György—Szelezsán Anna, Szöllösi Lajos—Magyar Juliánna, Szabó Márton—Varga Ágnes, Ruge János—Rusz Anna, Goron Imre—Karácson Margit, Menyhardt Ede—Hajner Etelka, Rosenberg Sámuel—Hoffmann Paula, Kiss Lajos—Horváth Eszter Czeizler Dezső—Feld Erzsébet, Stern Chaim Mihály—Hittner Emma, Herpán György—Szilágyi Regina, Hegedüs Imre—Zétény Margit, Tarsoly József—Házi Margit, Weisz András—Diószegi Ilona, Bodea Karácsony Törő Erzsébet, Papp Károly—Lökösházi Róza, Pollák Miklós—Róth Margit.

SZÜLETÉSEK

Grósz Katalin, Grósz Péter, Perj Tibor